

پایه :	۶	موضوع :	علوم قرآن
تاریخ :	۹۰/۳/۲۴	ساعت :	۸

نام کتاب: مختصر التمهید (کتاب عربی)

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

- کدام گزینه از استعمالات «وحی» در قرآن نیست؟ ج ۷ و ۸
 أ. اعلام سریع خفی ب. وسوسه شیطان ج. علم به غیب د. امر غریزی فطری
- کدام گزینه درباره «تواتر قراءات» غلط است؟ ج ۱۰۷-۱۱۲
 أ. لا ملازمة بین تواتر القرآن وتواتر القراءات ب. لو كان بین القارئ والصحابه اسناد فهو اسناد آحاد
 ج. علماء السلف اعترفوا بتواتر القراءات د. تواتر القراءات بمعنى إسناد القراءات إلى النبی(ص)
- إلى أى آمد بقیة مصاحف الصحابة؟ ب ۶۳
 أ. إلى زماننا هذا ج. إلى زمن خلافة علی ابن ابی طالب(ع)
 د. إلى زمان الإمام الصادق(ع) ب. إلى زمن خلافة عثمان
- مقصود از «الراسخون فی العلم» چیست؟ د ۱۷۶
 أ. چهارده معصوم ب. مؤمنین ج. علماء اهل کتاب د. رسول، امام و جانشینان امام

تشریحی:

- به نظر علامه طباطبایی (ره) نزول قرآن در شب قدر با نزول قرآن در مدت بیست و سه سال چه تفاوتی دارد؟ ۳۴
 مراد از نزول قرآن در شب قدر نزول حقیقت تمام قرآن به یکباره و یکجا بر قلب رسول الله(ص) است و همچنین قرآن به تدریج در طول بیست و سه سال، مدت رسالت پیامبر به مناسبتهای مختلف بر قلب پیامبر نازل گشته است.
- پنج عامل از عوامل اختلاف قرائت را نام ببرید. ۹۶
 ۱. ابتدایی بودن خط عربی. ۲. بی نقطه بودن حروف. ۳. خالی بودن از علائم و حرکات. ۴. نبودن الف در کلمات. ۵. تأثیر لهجه‌های مختلف. ۶. عمل نمودن به رأی و اجتهاد شخصی. ۷. غلو در ادبیات عرب. ۸. قصد شهرت از خلال مخالفت کردن با مشهور (شدوذ نفسی). ۹. عوامل دیگری مانند اهداف سیاسی و یا خلط تفسیر و نص آیات و یا گمان اینکه در استنساخ اشتباه صورت گرفته است.
- به نظر مصنف، تفسیر «أحرف سبعة» چیست؟ ۱۲۳
 مراد وجود اختلاف لهجه در طوایف و قبایل عرب بوده که خداوند به خاطر توسعه بخشیدن و ارفاق کردن به آنها، قرائت قرآن به لهجه‌های مختلف را از آنها پذیرفته است.

۴. چرا با وجود خطاهای املایی و رسم الخطی در قرآن، نمی‌توان ادعای تحریف کرد؟ دو دلیل ذکر کنید. ۸۱

۱. القرآن - فی واقعہ - هو الذی یقرأ لا الذی یکتب فما دامت القراءة باقية على سلامتها الأولى لا تضر الكتابة.

۲. تخطئة الكتاب هي استنكار على الكتابة الأوائل وليست قدحاً في نفس الكتاب الذي لا يأتيه الباطل ...

۳. إن وجود أخطاء ظلت باقية لم تبدل، يفيد المسلمين في ناحية احتجاجهم بها على سلامة كتابهم من التحريف عبر القرون إذ أن أخطاء إملائية لا شأن لها وكان جديراً أن تمد إليها يد اصلاح ومع ذلك بقيت سليمة عن التغيير.

۵. ملاک‌های صحت قرائت را به اختصار بنویسید. ۱۳۵

۱. هماهنگی با ثبت معروف بین عموم مسلمانان در ماده کلمه و صورت آن و موضع آن در نظم موجودی که میان مسلمین معهود است و سینه

به سینه انتقال یافته است. ۲. هماهنگی آن با فصیح‌ترین زبان عرب و شایع‌ترین آنها که این، با مقارن کردن و مقایسه کردن با قواعد ثابت و متقن زبان عربی فصیح میسر است. ۳. هیچ دلیل و روایتی قطعی معارض آن قرائت نباشد.

۶. ویژگی‌ها و میزان اعتبار قرائت حفص را توضیح دهید. ۱۴۹

به اعتقاد استاد معرفت یگانه قرائتی که از صدر اسلام تاکنون متواتر و رایج بین مسلمانان بوده است قرائت حفص از عاصم می‌باشد زیرا لااقل دارای دو ویژگی اساسی است: اولاً حفص قرائتش را از عاصم و او از استادش عبد الرحمن سلمی و او از امام امیر المؤمنین علی (ع) دریافت کرده و آن حضرت هم از نصّ وحی پیروی نموده است. و ثانیاً شخص حفص در میان قرّاء، معروف به ضابط، متقی و محتاط بوده است.

* إن الالتزام بوجود آيات ناسخة وآيات منسوخة في القرآن يستدعي وجود تناف بين آياته الكريمة، الأمر الذي يناقضه قوله تعالى: «أفلا يتدبرون القرآن ولو كان من عند غير الله لوجدوا فيه اختلافاً كثيراً». ۱۶۱

۷. با توجه به عبارت، شبهه وجود تنافی را بیان کرده، جواب آن را بنویسید.

اختلافی را که آیه قرآن نفی می‌کند، اختلافی حقیقی و واقعی است و اما هرگاه اختلاف شکلی و ظاهری باشد، همان گونه که در ناسخ و منسوخ است، دیگر آیه مذکور هیچ تناقضی با التزام به وجود آیات ناسخه و منسوخه ندارد.

۸. أ. فرق «سبب نزول» و «شأن نزول» چیست؟ ب. تفاوت تنزیل و تأویل را توضیح دهید. ۵۱

أ. إن سبب النزول مشكلة حاضرة لحادثة عارضة والثاني مشكلة أمر واقع سواء أكانت حاضرة أم غابرة.

ب. التنزيل ظهر القرآن والتأويل بطنه منه ما قد مضى ومنه ما لم يكن أي أن للآية وجه مرتبط بالحادثة الواقعة - التي استدعت نزولها - و وجه آخر عام تكون الآية بذلك دستوراً كلياً يجري عليه المسلمون أبدياً.

۹. أ. شأن نزول «آية الحفظ» را بنویسید. ب. وجه دلالت آن، بر مصون بودن قرآن از تحریف را توضیح دهید. ۱۹۱

أ. شأن نزول: إن رسول الله (ص) كان يخشى تلاعب أهل الأهواء بالقرآن من بعده كما فعلوا بكتب الأنبياء السالفين فنزلت الآية تطمئنه على حفظه.

ب. ضمانت آیه الحفظ بر حفظ قرآن از تحریف ضمانت الهی است و ضمانت الهی تخلف‌پذیر نیست (چون خداوند صادق الوعد است - إن الله لا يخلف الميعاد) پس ضمانت آیه الحفظ تخلف‌پذیر نیست.